

Examen VWO 2023

tijdvak 1
#dag # mei
#tijd - #tijd uur

Nederlands

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit een tekst met 17 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Mag het een uurtje minder zijn?

- 1p 1 De schrijver gebruikt in de eerste alinea onder andere voorbeelden om de aandacht van de lezer te trekken.
Waarvan maakt hij nog meer gebruik om de aandacht van de lezer te trekken?
- A actuele gebeurtenissen
 - B bijzondere anekdotes
 - C deskundige meningen
 - D gegevens uit de statistieken
 - E opvallende feiten

- 2p 2 Noteer van elk van onderstaande beweringen over alinea 1 of deze juist of onjuist is. Geef dit aan met kruisjes (X) op de uitwerkbijlage.

bewering	
1	Alinea 1 toont algemene doelstellingen.
2	Alinea 1 toont beredeneerde hypothesen.
3	Alinea 1 toont gefundeerde constatering.
4	Alinea 1 toont vooropgeplaatste conclusies.

- 1p 3 In alinea 2 gebruikt de schrijver het woord '*verklaringen*'.
Waar geeft de schrijver verklaringen voor?
Hij geeft verklaringen voor
- A de lage werk cijfers in Nederland.
 - B de Nederlandse cijfers van statistiekenbureau Eurostat.
 - C het aantal deeltijdwerkers in Nederland.
 - D het feit dat er weinig gewerkt wordt in Nederland.

- 1p 4 '*Nergens is ... in ons deeltijdparadijs.*' (slotzin alinea 2)
Welke gevoelswaarde geeft de schrijver aan door de woorden '*ons deeltijdparadijs*' te gebruiken?
- A afkeuring
 - B enthousiasme
 - C ironie
 - D optimisme

- 1p 5 De titel van de tekst is een vraag. (*Mag het een uurtje minder zijn?*)
Deze vraag gaat in op de hoofdvraag van de tekst.
Welke vraag stelt de tekst in feite?
- A Is het door de krapte op de markt verstandig als we allemaal minder gaan werken?
 - B Is het door de zelfbeschikkingsmogelijkheden nodig dat we minder gaan werken?
 - C Willen we ondanks de hoge demografische druk minder gaan werken?
 - D Zullen we vanwege alle stressgerelateerde klachten minder gaan werken?

Na de inleiding kan de tekst als volgt ingedeeld worden:

Deel 1:	alinea	5 – 7	Contrasten
Deel 2:	alinea	8 – 13	...
Deel 3:	alinea	14 – 17	...
Deel 4:	alinea	18 – 24	Rol gezondheid

- 1p 6 Welk van de volgende kopjes past boven Deel 2 (alinea 8–13)?
- A Balans
 - B Bevindingen
 - C Traditie
 - D Verschillen
- 1p 7 Welk van de volgende kopjes past boven Deel 3 (alinea 14–17)?
- A Benadering
 - B Efficiëntie
 - C Voorspellingen
 - D Werkethos
- 4p 8 In alinea 5 zegt Pierre Koning: '*Het is mij een raadsel waarom zo zwaar wordt ingezet op de verkorte werkweek.*'
Noteer drie argumenten op basis van Deel 1 die deze uitspraak ondersteunen en dus tegen de verkorte werkweek zijn.
Gebruik voor je hele antwoord maximaal 30 woorden.
- 1p 9 Benoem het verband tussen alinea 6 en 7.
Gebruik voor je antwoord maximaal twee woorden.

1p 10 In alinea 11 haalt Van Mulligen een gegeven aan uit de jaren tachtig. Citeer het zinsgedeelte van maximaal 20 woorden uit een andere alinea waarbij dit gegeven als voorbeeld dient.

2p 11 Lees onderstaande genummerde beweringen en noteer van elke bewering of deze op basis van de tekst juist of onjuist is.

bewering	
1	Als het aan de vakbonden FNV en CNV ligt, zijn er binnenkort alleen maar deeltijdwerkers.
2	Dat bij vrouwen het gemiddelde aantal werkuren relatief laag is, komt voornamelijk doordat zij solliciteren op deeltijdbanen.
3	Volgens Pierre Koning hoeven we niet minder te gaan werken om de stress te verminderen, als de werkomstandigheden verbeterd worden.

1p 12 In alinea 15 staat: *'(...) maar dat is ook het geval in Scandinavië.'* De hier geciteerde uitspraak is in de genoemde context een
A bezwaar.
B nuancering.
C relativering.
D tegenwerping.
E weerwoord.

1p 13 Er is een overeenkomst tussen de ideeën van Vlerick (alinea 21) en die van Koning (alinea 5).
Noteer die overeenkomst door de onderstaande zin af te maken met maximaal 15 woorden: Ze vinden allebei dat ...

5p 14 Launspach en Vlerick verschillen in hun standpunten over het verkorten van de werktijd.
Noteer van deze wetenschappers het standpunt over dit onderwerp en het belangrijkste argument daarbij. *Maak daarvoor onderstaande zin af met maximaal 40 woorden.*
Launspach is van mening dat ... terwijl Vlerick is van mening dat ...

1p 15 Hoe kan de tekst het beste getypeerd worden?
A Als erudiet: uit de tekst blijkt een hoge mate van wetenschappelijkheid.
B Als naïef: uit de tekst blijkt een hoge mate van goedgelovigheid.
C Als objectief: uit de tekst blijkt een hoge mate van zakelijkheid.
D Als sceptisch: uit de tekst blijkt een hoge mate van ongelovigheid.

- 2p 16 Wat is de hoofdgedachte van de tekst?
- A Bij veel werknemers is het moeilijk de factoren te noemen die de stress bij het werk opwekken of juist verminderen.
 - B Er is geen duidelijkheid over de vraag of economische, persoonlijke of morele kwesties bepalend zijn voor het aantal werkuren van burgers.
 - C Het inkomen en de behoefte aan ontspanning zijn gegevens die van invloed zijn op de beslissing of mensen meer of minder moeten gaan werken.
 - D Het is van belang eerst te bepalen waarom we minder willen werken voordat we besluiten om daadwerkelijk minder te gaan werken.
 - E Identiteit, inkomen en stress spelen een belangrijke rol bij de overweging van mensen om wel of niet minder te gaan werken.
- 1p 17 Welke bewering over de tekst is juist?
- A Dit is een beschouwing, omdat de lezer door verschillende vragen over de verkorte werkweek aan het denken wordt gezet.
 - B Dit is een beschouwing, omdat de lezer op grond van de tekst een afweging kan maken over de wenselijkheid van de verkorte werkweek.
 - C Dit is een betoog, omdat in de tekst wordt beargumenteerd dat een verkorte werkweek niet automatisch leidt tot het welbevinden van de werknemer.
 - D Dit is een betoog, omdat in de tekst wordt beargumenteerd welke denkwijze rondom een verkorte werkweek van belang is.

Tekst 2 Vriendschap met een chatbot

- 21p 18 Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal 200 woorden van de tekst '*Vriendschap met een chatbot*'. Zorg ervoor dat je samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Uit je samenvatting moet het volgende duidelijk worden:

- Welke ontwikkeling besproken wordt;
- Welke kenmerken van de hedendaagse samenleving deze ontwikkeling hebben versneld;
- Welke voorwaarde er bij deze ontwikkeling noodzakelijk is;
- Welke positieve en negatieve aspecten deze ontwikkeling heeft;
- Welke kanttekeningen bij deze ontwikkeling uitgewerkt worden;
- Welke conclusie getrokken wordt.